

Az elveszett karika

Eörsi István

tárcanovellái hetente
jelennek meg
mellékletünkben

1977 vagy '78 telén történt a szlovák síparadicsomban, a Hopokon. Dr. Noha négy órakor az utolsó ülőlifttel felment az északi lejtő tetejére. Ahogy síelt lefelé, gyorsabban, mint erre technikája felhatalmazta, kikeveredett a szűz hóba, és egy retteneteset esett. Nagy nehezen feltápáskodott, és ekkor észrevette, hogy elveszett egyik síbotjának a karikája. Keresni kezdte, és ahogy mászott fölfelé, öt méter múlva megtalálta a lenyomatát. Öt méterre megvolt, de kicsit lejjebb már csak a szöges bot szúrása rajzolódott ki a hóban. Dr. Noha elhatározta, hogy megkeresi a karikát. Fél órát kereste, hiába. Közben havazott, és már sötétedett is, és teljesen egyedül volt a hegven. Vacogott, mert amikor elesett, a hó bement a gallérja és a kesztyűje alá, a térde sajgott, és váratlanul

az egyik zápfogába is beleállt a fájás. A józan ész azt tanácsolta, hogy hagyja a fenébe a karikát, amelyet néhány koronáért vett az előző napon. Dr. Noha azonban nem törődött bele az abszurd tényállásba. Ha a karika és a karikátlanság nyomai közt csak legfeljebb három méter a távolság, akkor a karika megtalálható e háromméteres útszakaszon. Ha nem található meg, akkor világszemléletet kell cserélnie. Dr. Noha materialista volt kamaszkora óta, távol állt tőle a divatos játszadozás a keleti vallások költői miszticizmusával, az államvallássá dermedt marxizmussal szemben megszerveződő agnoszticizmus akkor még szemérmes változatai pedig ellenérzéssel töltötték el. Akkortájt jelent meg, és szűk körben feltűnést is keltett esszéje, az „Okság és kölcsönhatás”,

amely a véletlen fogalmának racionalis-materialista magyarázatával kísérletezett. Kocogó fogakkal és teljes testében remegve arra gondolt, hogy ha beletörődik a karika eltűnésébe, akkor teljes világnézetéről és köznapi életének ironikus pátoszáról is le kell mondania.

Hirtelen szélroham kavarta fel a havat. Dr. Noha elvesztette egyensúlyát, és behuppant a hóba. „Fel kell állnom – gondolta –, mert a végén még itt fagyok meg.” Ökölbe gyűrt kézzel fel akarta magát lökni a talajról, de keze lecsúszott, és beleütközött valami fémes tárgyba. Nagy nehezen előráncigálta: a karika volt. Némán bámulta, mint csodadetektív a régóta keresett, perdöntő bizonyítékot. Forgatta jobbra-balra, majd megpróbálta felerősíteni síbotjára, de lila ujjai nem engedelmeskedtek.

„Most már szarok rád” – mondta neki, és széles ívben elhajította magától. Aztán nekilódult, és a homály ellenére meglehetősen biztonsággal leért a sílift első állomásához, ahol már aggódva várták turistatársai.

A menedékházban vacsora közben elmesélte, hogy miként védte meg világnézetét a kavargó hóban. Barátai vigyorogva nyugtázták az elvhűségnek ezt a szokatlan megnyilatkozását. Egyszer csak egyikük félbeszakította: „És akkor is tovább kerested volna a karikát elveid védelmében, ha közben feléd csörtetett volna bömbölve egy kiehézt barnamedve?” Ekkor kitört az eddig visszafojtott hahota. Dr. Noha együtt kacagott a társasággal, de közben arra gondolt, hogy nem nevetne ilyen felhőtlenül, ha a karikát nem találta volna meg.